

leven is buitengewoon oppervlakkig, ook bij de Christenen. Zij leven voor uitgaan en dansen. Een ernstig gesprek kunnen ze niet voeren, ook de predikant en de ouderling niet.

Letterkundige waarde heeft het boek hoegenaamd niet. En de beschrijving en de psychologische ontwikkeling zijn buitengewoon zwak.

De taal is heel erg gewoon Nederlandsch.
Een boek dat weinig zin heeft.

U. van Houten: „De zonde van Haitze Holwerda”. — Uitg. J. H. Kok N.V., Kampen.

Oorspronkelijk is dit verhaal geschreven in het Friesch, waaruit G. Mulder het overbracht in goed Nederlandsch.

De inhoud is eenvoudig. Een Friesche boer krijgt, tegen zijn zin eigenlijk, voor het maaien hulp van een paar mannen uit De Bildt, het niet-Friesche gedeelte van Friesland. Als rechtgeaard Fries, een man met een stijf karakter, heeft hij niets dan minachting

voor deze brutale kerels, met hun verknoeid Friesch taaltje. Het bliken prachtarbeiders te zijn, maar dit kan den boer niet bewegen zijn afkeer van hen te overwinnen.

Het verhaal geeft een heel goed beeld van Friesland, eenige tientallen jaren geleden. Land en karakter der bewoners zijn met forsche lijnen geteekend. Psychologisch heel goed is de zonde van Haitze beschreven. Zijn afkeer doet hem, den vromen boer, oneerlijk worden.

De strijd van zonde tegen eerlijkheid voor God en menschen vormt het hoogtepunt van het verhaal. Zijn vroomheid wint het en op royale wijze buigt de boer tenslotte zijn stijven kop.

Het slot bevredigt niet. Waarom moet hij, na het volbrengen van zijn boete-daad, nog door een bliksemstraal sterven, eer hij thuiskomt? Voor de ontwikkeling heeft dit totaal geen zin.

Mulder heeft door zijn vertaling vele lezers aan zich verplicht, die een goeden kijk kregen op een interessant land met zijn typische volkskarakters.

Gron. H. S.

De kwestie van het evangelisten-ambt (XV)

ZENDING EN EVANGELISATIE

Beschreven is de verhouding tusschen de evangelisten en de apostelen, terwijl een begin gemaakt werd met de beschrijving van die met de herders en leeraars.

3. De vraag is, hoe de verhouding is tusschen den evangelist en deze ouderlingen (inbegrepen de ouderlingen, die arbeiden in het Woord en de leer).

Het meerderheidsrapport wijst er terecht op, dat er in veel gelijkheid van arbeidsbevoegdheid is: „Bij lezing van deze brieven (aan Tim. en Titus) blijkt, dat in Tim. en Titus althans de „evangelist” en de „herder en leeraar” op zijn minst elkaar zeer nabijkomen” (bl. 6). Beide leeren en regeeren enz. en dat in een plaatselijke kerk, gelijk Tim. in Epheze. Mag men nu op grond daarvan besluiten, dat beide ambten een en hetzelfde zijn?

Het meerderheidsrapport ontkenet dat: „want het enkele feit, dat de arbeid van de één zo goeddeels raakt aan die van de ander en zij beiden bevoegdheden ontvangen tot dezelfde ambtelijke verrichtingen is nog niet voldoende om tot eenzelfde ambtsdienst te kunnen besluiten..... Want nauwe aanraking tussen de ene dienst en de andere..... is er ook tussen de predikant en de ouderling, zo nauw, dat de predikant zelf ook ouderling is..... 1 Tim. 5:17” (bl. 6).

De minderheidsnota van Ds v. d. Waal maakt — helaas — niet deze scherpe en o.i. juiste onderscheiding. Uit 2 Tim. 4:5 concludeert zij: „Wat Tim. deed als evangelist, was dienaar des Woords, herder en leeraar zijn” (gespatieerd van Ds v. d. Waal).

Doch deze minderheidsnota vergeet hetgeen we reeds noemden: a) Timotheus was in een apart en zelfstandig ambt bevestigd; b) zijn dienst in Epheze's kerk was tijdelijk van aard; c) zijn arbeidsbevoegdheid was niet beperkt tot één plaatselijke kerk; d) zijn arbeidsbevoegdheid gaat boven die der plaatselijke ambtsdragers uit.

Wat dit laatste betreft: de evangelist moet niet alleen leeren, doch ook zorgen dat er „herders en leeraars” komen, als hij weggaat (2 Tim. 2:2); hij houdt niet alleen met de plaatselijke ambtsdragers medeopzicht over de gemeente, doch hij heeft ook bevoegdheid om in het ambt te stellen door handoplegging (1 Tim. 5:22; Titus 1:5). Voorts blijkt uit 1 Tim. 5:7, dat ze een beslissende en bevelende autoriteit hebben, en uit 1 Tim. 5:17—20, dat ze gezag, zelfs om te straffen, over een ouderling hebben. We hebben op dat alles reeds in de vorige paragrafen gewezen, zoodat we onderschrijven wat Dr Bouma concludeerde: de evangelisten hebben hun ambt niet temidden van de plaatselijke ambtsdragers als hun gelijken in dat

ambt, doch ze gaan in arbeidsbevoegdheid daar boven uit. En we stemmen in met het meerderheidsrapport in dezen: gelijkheid in arbeidsbevoegdheid is nog geen gelijkheid in ambt; want al doen de evangelisten soms en tijdelijk al hetgeen een ouderling en een „herder en leeraar” doen in een plaatselijke kerk, volgt daaruit toch niet gelijkheid van ambt: het evangelisten-ambt heeft een plus boven het ambt van den ouderling en van den „herder en leeraar”. Een omgekeerd: al kan en mag een ouderling, een „herder en leeraar”, doen wat een evangelist (soms en tijdelijk) doet in een plaatselijke kerk, zoo zijn beide toch geen „evangelisten”. We zouden kunnen zeggen: een „evangelist” is, soms tijdelijk in een plaatselijke kerk arbeidend, óók „ouderling”, óók „herder en leeraar”.

De minderheidsnota merkt in dat verband ook nog op: „Niet voor niets worden de brieven aan de „evangelisten” Timotheus en Titus vaak de pastorale, herderlijke brieven genoemd” (bl. 18). Blijkbaar wil de nota die spreekwijze aanvoeren als argument voor de stelling, dat wat de „evangelisten” deden het werk van een plaatselijken „herder” en leeraar is.

Doch nu moet men wel onderscheiden, of deze brieven herderlijke brieven genoemd worden, omdat ze aan Tim. en Titus zijn gericht als „herders”, dan wel omdat ze aanwijzingen bevatten voor het ouderlingschap en voor de dienaren des Woords wat de ambtelijke taak betreft. En ook al zou het eerstgenoemde de reden zijn, dan geldt nog, dat we erkennen: Tim. en Titus waren wat hun werk inhoudt óók „herders en leeraars”, doch dat „óók” houdt een plus in. Welnu, volgens Bouma (Inleiding Korte Verkl., bl. 9 v.v.) heeten ze „pastoraal-brieven”, omdat ze „aanwijzingen geven voor de ambtspraktijk in de kerk des Heeren in het algemeen en voor alle tijden (bl. 9) en hij acht — terecht — de groote centrale gedachte gelegen in 1 Tim. 3:15: „hoe men zich in het huis Gods moet gedragen”, waaraan de auteur toevoegt: „men, in het algemeen, ieder, die een ambt bekleedt” (bl. 9). Dus: deze brieven handelen niet alleen over de uitoefening van het ambt, aan Tim. en Titus toevertrouwd, maar ook over de andere ambten, wat duidelijk blijkt uit bijv. 1 Tim. 3:1—16; 5:17 v.v.

4. Op grond van het bovenstaande kunnen wij, wat de verhouding tusschen den evangelist en de leer- en regeerouderlingen betreft de volgende conclusies trekken:

a) de evangelist heeft dezelfde arbeidsbevoegdheid als de leer- en regeerouderlingen in een plaatselijke kerk, n.l. het arbeiden in het Woord en de leer, het opzicht over „leer en leven” der gemeenteleden enz.,

en hij kan die arbeidsbevoegdheid ook in een plaatselijke kerk (tijdelijk) uitoefenen, om die kerk nader te organiseeren enz., totdat de plaatselijke ambtsdragers, door hem aan te stellen, dat werk kunnen overnemen en volbrengen;

b) het bezit van dezelfde arbeidsbevoegdheid is echter geen reden om te besluiten tot de algeheele gelijkheid in ambt tusschen evangelist en regeer- en leerouderling, daar de evangelist in een apart en zelfstandig ambt wordt bevestigd, zijn ambtsdienst in een plaatselijke kerk tijdelijk van aard en duur is, zijn arbeidsbevoegdheid in leeren, vermanen, enz., niet tot één plaatselijke kerk is beperkt gelijk dat bij de leer- en regeerouderlingen het geval is, en zijn arbeidsbevoegdheid een plus had boven dat van de plaatselijke ambtsdragers.

C. Tenslotte hebben we in dit verband nog een derde relatie onder ogen te zien en wel de verhouding tusschen den evangelist en den „diaken” in het Nieuwe Testament.

Daaromtrent hebben we weinig gegevens. Zoo omtrent Philippus. In Hand. 6 wordt hij in de plaatselijke kerk van Jeruzalem bevestigd als „diaken” (die term „diaken” wordt daar niet gebruikt, doch in elk geval is duidelijk, dat het gaat om hetgeen later tot de ambtszaak van den „diaken” als „armverzorger” behoort), doch in Hand. 21:8 vinden we hem te Caesarea als „evangelist” benoemd. Het laat zich denken, dat bij zijn verdrijving uit Jeruzalem zijn „diaken”-ambt heeft opgehouden en zijn werk als „evangelist” heeft ingezet. Dat zou er op kunnen wijzen, dat het „diaken”-ambt dus al dadelijk als een plaatselijk ambt is opgevat. Méér is omtrent Philippus in dezen niet te concluderen.

We vinden in het overige N. Testament het woord „diaken” als technischen term voor een ambtsdienst in een plaatselijke kerk in Phil. 1:1 en 1 Tim. 3:8, 12. Wat hun ambtelijke taak betreft zijn we aangevoeren op Hand. 6:1 v.v. en Rom. 12:8, voor de vereischten voor het diakenambt op den „diakenspiegel” in 1 Tim. 3:8—13.

Zijn er in de kerk van Epheze, wanneer Tim. daar zijn dienst volbrengt, ook diakenen? Het laat zich met het oog op 1 Tim. 3:8—13 wel vermoeden en onderstellen, doch niet strikt bewijzen. Wel blijkt uit dat Schriftgedeelte en uit 1 Tim. 5, dat Tim. zich met dat „diaconale” werk heeft in te laten. Hij moet toezien op de verkiesing en bevestiging der diakenen, opdat zij aan de vereischten beantwoorden. En hij heeft ook de weduwen, „die waarlijk weduwen zijn” te eeren. Dat „eeren” is overeenkomstig het vijfde gebod naar den uitleg van Christus zelf ook het onderhouden en verzorgen met „stoffelijke” gaven (Matth. 15:4—6; Marcus 7:9—13). Tenslotte heeft Tim. ook het z.g. „weduwen-instituut” te regelen (1 Tim. 5:4 v.v.). M.a.w.: de regeling van het werk der barmhartigheid door middel van de diakenen en weduwen is hem in Epheze's kerk toebetrouwd. Ook dat behoort tot zijn tijdelijken dienst daar, om de gemeente nader te organiseeren. Ook hierin omvat zijn ambtszaak méér dan die van de leer- en regeerouderlingen ter plaatse. Zoo kunnen we omtrent de verhouding tusschen den evangelist en de diakenen concluderen: zoolang de ambtelijke dienst der diakenen als plaatselijke ambtsdragers niet is geregeld, is de evangelist mede bezig in dat werk en daarvoor medeverantwoordelijk, en de evangelist heeft dien ambtelijken diakenambt nader te organiseeren, opdat het plaatselijk diakenambt ook dezen arbeid overneemt en uitsricht.

Tot dezelfde conclusie komt het meerderheidsrapport, handelend over de verhouding tusschen den „evangelist” of zendeling en het tegenwoordige diakenambt (bl. 7). Zie ook de minderheidsnota, bl. 20 bovenaan, welke erkent, dat een dienaar des Woords

Op verstrooidenreis

Te Makassar heb ik behalve het werk onder den eigen kring ook de eenige publieke voorlichtingsvergadering gehouden gedurende mijn verblijf in Indië. Elders ontbrak daarvoor de belangstelling. Te Makassar was er wel belangstelling, juist omdat de valschoecumenische tendenzen zich daar zoo onoverzichtelijk hadden geopenbaard. Er waren dien avond ongeveer dertig bezoekers. Als we daar aftellen de vijftien menschen van onze eigen kring, mag de opkomst voor Indische begrippen zeker niet slecht worden genoemd. Ik sprak over: „Waarom vrijmaking ook in Indië?”

Een van de debaters, een synodale jongen, vond, dat de speech van weinig liefde had getuigd, terwijl men in Indië toch leerde juist elkander als broeders zoo lief te hebben. Daarop heb ik maar geantwoord, dat hij met heel zijn kerkgemeenschap mee, ook in Indië, weigerachtig bleef, zich te bekeeren van de gepleegde ambtelijke moorden, en dat het nu eenmaal niet aangaat, dat een moordenaar zich erover klaagt, dat zijn slachtoffer zoo weinig lieve woordjes voor hem over heeft.

Het waren mooie en vruchtbare dagen daar in Makassar. De situatie daar was zoo, dat vrijwel alle leden onzer kerken, die op Zuid-Celebes waren geplaatst, in de stad of in de onmiddellijke omgeving daarvan hun kampement hadden. Zoodoende was er geen vervoerprobleem op te lossen. De mannen konden, als ze niet door dienst verhinderd waren, allen de kerkdiensten bereiken. Twee Zondagen ben ik in die diensten voorgegaan. Den tweeden Zondag met bediening van het H. Avondmaal. Na de diensten hadden we gezellige en nuttige reünies ten huize van Pronk. We hebben samen heel wat afgeboomd. En met alle leden van den kring werd ook een persoonlijk gesprek gevoerd. Ik denk telkens weer, met groote vreugde en dankbaarheid over wat ik daar doen mocht, aan Makassar terug.

In één van de gesprekken daar gevoerd, ben ik voor de zooveelste maal gestut op een schoonklinkende drogreden die in Indië telkens weer opgeld doet om de daar algemeen aangenomen houding ten aanzien van de belijdenisgeschriften der Gereformeerde Kerken goed te praten. Om misverstand uit te sluiten zeg ik erbij, dat het hier gold een gesprek met den broeder, die zich niet bij ons had gevoegd, hoewel hij ook ernstige critiek had op den gang van zaken in de Protestantische Kerk te Makassar en op de camou-

flagemethoden door de synodocraten in Indonesië toegepast om hun verantwoordelijkheid voor de kerkgeschiedenis in Nederland te verbleemen.

Genoemde broeder dan zeide, wel voor zichzelf de Drie Formulieren van Eenigheid als waarheid te aanvaarden, maar hij achtte ze ondeugdelijk om ze te hanteeren als norm voor leerzuiverheid, als daaraan althans de consequentie van leertucht verbonden wordt. Zoo betwijfelde hij of de kerk wel het recht had een predikant te schorsen die ook in zijn prediking liet blijken het leerstuk der Drieëenheid niet te aanvaarden. Hij achtte dat zulk een ambtsdrager ongevoerd moest blijven als maar bleek, dat hij den Heere Jezus liefhad. Temeer kiem achtte hij dit betoog te hebben — en nu komt het veel gebruikte argument tegen handhaving van de Gereformeerde belijdenis in Indië — ten aanzien van de inheemsche Christenen. Die hadden toch hun eigen kerkhistorie en die mochten toch niet gebonden worden aan geschriften, die in den loop van de Westersche kerkgeschiedenis waren ontstaan. In het hier gereleveerde betoog van bedoelden broeder sprak duidelijk naar ook werd erkend, de invloed van Dr Bergema. Deze heeft in 1948 op de classis Bandoeng van de gebonden kerken fusie met de Protestantische Kerk in Indonesië bepleit op den grondslag van een zéér summier belijdenisfor-

onder de aanvankel

D. Als treffende de verhouding bijzondere regeerouderling concluderen wat zij a mbt e van de ten s a apostolisch „bewaren” dat er reedere amb leer- en noemde v k taak wat betreft ovens blijkt plus de d gebonden amtsdien evangelist den, Joder ten stichte apostolisch ge” kerke rende am leer- en r als die p evangelist evangelist Het met telijken die als volgt: van de n a m e n t o e d o be vo e vang t

He

Amice, Draal er hang, dat ren, zijn e reden, dan aangeven, een russisc Ik heb, k aan Johanr 1537, een dan een da, wel goed, in tweërle „Türcken E het: hoe pr beteekent: overvallen, een verzac christelijke naam vel” De schrij visioen van „keizerrijke eind der de stotte de m het assyrië II: dat van van Alexar IV: dat v d at het rom ordening, b dus dien, wijzing, oo Rom. 13. Maar, ze

mule, van, ds Oranje Protestant om de Drie gelijk in nog deed, antwoord: want we n aan Weste Op het en indruk heemsche gaan in b vraag die om de vra wordt gev heemsche laten regu zij eenmaa aanvaard, blijven. Da ten te dw a's kerkel dan wel I schriften dat met